

Lokalt ledd utveckling

LEADER
VÄTTERN

Fastställt 2017-12-12

Policy och rutin vid inköp och upphandling för Leader Vättern

Inledning och syfte

Leader Vättern är av Jordbruksverket, genom deras beslut om att godkänna Leader Vättern programperioden 2014-2020 (Dnr 3.2.18-10761/15), ålagda att följa lagen om offentligupphandling (LOU). LOU omfattar projekt och verksamhet med Leader Vättern som stödmottagare. Övriga stödmottagare ska tillämpa LOU i de fall de bedöms som offentligt upphandlande enheter, en bedömning de själva ansvarar för att göra.

Leader Vättern faller inom ramen för det som kallas offentligt styrda organ då föreningen uppfyller kriterierna: tillgodoser behov i det allmännas intresse, att staten och eller en kommun till största delen finansierar verksamheten samt då verksamheten inte är av industriell eller kommersiell karaktär.

Denna policy och rutin utgör ett komplement till lagstiftning och andra styrande dokument som reglerar offentlig upphandling. Syftet med detta dokument är att säkerställa att Leader Vätterns inköp och upphandling av varor och tjänster sker på ett kvalitetssäkrat, kostnadseffektivt, affärsmässigt och rättvist sätt samt att säkerställa ett lagenligt upphandlingsförfarande.

Offentlig upphandling eller direktupphandling?

Direktupphandlingsgränsen är 534 890 kronor enligt LOU.¹ Det är dock inte enbart värdet på det aktuella köpet som ska räknas, utan värdet av alla köp av samma slag som genomförts under räkenskapsåret. Hela avtalets löptid ska räknas med, även om det är längre än ett år, det vill säga även värdet av eventuella options- och förlängningsklausuler. Inköp av varor och tjänster under direktupphandlingsgränsen behöver inte offentligt upphandlas genom annonsering.

Direktupphandling

Direktupphandling är den regel som oftast är tillämplig för Leader Vättern. Direktupphandling får användas då det som ska köpas har ett värde som understiger direktupphandlingsgränsen eller om det finns synnerliga skäl. För Leader Vättern är det den första varianten den som är vanligast.

Det är tillåtet att direktupphandla om samtliga nedanstående punkter är uppfyllda:

- det saknas avtal/ramavtal för det som ska köpas,
- direktupphandlingens värde inte överstiger beloppsgränsen för direktupphandling,

¹ Gäller för 2016. Upphandlingsgränsen justeras vartannat år.

Lokalt ledd utveckling

LEADER

VÄTTERN

- det sammanlagda värdet av den direktupphandling som ska genomföras och de inköp av varor och tjänster av samma slag som gjorts tidigare under räkenskapsåret inte överstiger beloppsgränsen för direktupphandling.

Vid direktupphandling finns inget formellt krav på öppen konkurrens, att anbud ska införas eller att annonsering ska ske.

Genomförande av direktupphandling

Vem som har rätt att genomföra köp av varor eller tjänster, samt teckna avtal regleras i Leader Vätterns stadgar, samt arbetsordning.

Det finns två aspekter på tillämpningen av lagen om offentlig upphandling. Den ena är att lagen ska följas. Den andra är att det köp som sker ska leda till en bra affär för organisationen och att det behov som finns tillgodoses på ett bra sätt. Även om ingen särskild form för direktupphandling är föreskriven ska man som offentlig köpare alltid beakta de grundläggande principerna för all EU-rätt och för upphandlingsdirektiven:

- principen om likabehandling, det vill säga att behandla lika fall lika och olika fall olika,
- proportionalitetsprincipen, det vill säga att ställa krav på den nivå som motsvarar behovet,
- principen om öppenhet, det vill säga att uttrycka sig så att den som är normalt insatt i den bransch där köpet sker förstår,
- principen om icke-diskriminering, det vill säga att inte diskriminera någon på grund av nationalitet, samt
- principen om ömsesidigt erkännande, det vill säga att intyg och certifikat som har utfärdats av en medlemsstats behöriga myndigheter ska gälla också i övriga EU/EES-länder.

Att en direktupphandling inte har något formkrav stämmer såtillvida att det inte finns något krav på hur en leverantör ska anlitas. Valet av leverantör ska dock göras på objektiva och affärsmässiga grunder. Inköp och upphandlingar som Leader Vättern genomför kan beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Särskilda miljökrav och/eller etisk och social hänsyn får inte utestänga företag på felaktiga grunder eller på annat sätt oproportionerligt begränsa konkurrensen.

Det finns även krav på att den upphandlande organisationen har riktlinjer för direktupphandling och krav på dokumentation för direktupphandlingar som överstiger 100 000 kronor. Hur inköp och direktupphandlingar ska genomföras i övrigt varierar mellan varje enskilt tillfälle, bland annat beroende på värdet av inköpet eller direktupphandlingen. För Leader Vättern gäller följande:

Avtalsvärde < 5 000 kronor

Om inköpet eller direktupphandlingens värde är mindre än 5 000 kronor väljer den som genomför inköpet själv

- om och hur köpet ska konkurrensutsättas.
- direktupphandlingen ska genomföras muntligen eller skriftligen och hur det ska gå till.
- om avtal ska tecknas eller ej.

- om och hur direktupphandlingen ska dokumenteras.

Avtalsvärde 5 000 kronor –29 999 kronor

Om inköpet eller direktupphandlingens värde är 5 000 kronor eller högre, men lägre än 30 000

- ska, om möjligt, köpet konkurrensutsättas genom egenkontroll av prisnivåer per telefon/epost eller genom att offerter/ansbud inforas. Minst tre olika leverantörer bör tillfrågas.
- kan den som genomför inköpet själv avgöra om avtal ska tecknas eller ej.
- ska inköpet eller direktupphandlingen dokumenteras.

Avtalsvärde 30 000 kronor –99 999 kronor

Om inköpet eller direktupphandlingens värde är 30 000 kronor eller högre, men lägre än 100 000

- ska köpet konkurrensutsättas genom att offerter/ansbud inforas. Minst tre olika leverantörer ska tillfrågas.
- ska skriftliga avtal tecknas
- ska inköpet eller direktupphandlingen dokumenteras.

Avtalsvärde 100 000 kronor – direktupphandlingsgränsen (534 890 kronor)

Om inköpet eller direktupphandlingens värde är 100 000 kronor eller högre, men lägre än direktupphandlingsgränsen

- ska direktupphandlingen annonseras på föreningens hemsida.
- ska köpet konkurrensutsättas genom att offert/ansbud inforas. Minst tre olika leverantörer ska tillfrågas.
- ska skriftliga avtal tecknas
- ska inköpet eller direktupphandlingen dokumenteras.

Konkurrensutsättning

Ett köp blir nästan alltid bättre om fler än en leverantör får möjlighet att lämna ansbud på det som ska anskaffas. Att genomföra en konkurrensutsättning kan vara enkelt. Det kan i sin enklaste form ske genom ett antal telefonsamtal, via e-post, via ett upphandlingsstödsverktyg, via en annons på föreningens hemsida, eller via en offentlig annonsdatabas. Om det ovan inte specificeras hur konkurrensutsättning ska genomföras är det upp till den som genomför inköpet att välja metod.

Val av leverantör med riktad offertförfrågan

Om det finns lämpliga lokala leverantörer bör en inbjudan att lämna offert skickas till dessa. Om direktupphandlingen annonseras ska de lämpliga lokala leverantörerna informeras om den pågående direktupphandlingen samt hur de gör för att delta.

Köp och beställning

Alla köp av varor och tjänster ska grundas på ett behov från verksamheten. En kravspecifikation ska tas fram som en del i förfrågningsunderlaget i samband med konkurrensutsättning. Hur den ser ut beror på vilken vara eller tjänst som avses. Kravet på detaljeringsgraden av kravspecifikationen ökar i takt med värdet på det aktuella köpet.

Ett förfrågningsunderlag för offerter och anbud ska utformas så tydligt som möjligt dels så att leverantören uppfattar vad som efterfrågas, dels så att inkomna anbud kan utvärderas på ett likvärdigt sätt. I förfrågningsunderlaget anges vad leverantörerna ska lämna anbud på och vilka krav Leader Vättern har på anbudsgivaren. Av förfrågningsunderlaget bör det framgå:

- Ska-krav. Ska-krav betyder att kravet är obligatoriskt.
- Bör-krav. Bör-krav betyder att det är en fördel om leverantören har detta med i anbudet men det är inget absolut måste.
- Hur redovisning av kostnader ska ske, exempelvis inklusive eller exklusive moms, paketpris eller timpris.
- Vilka urvalsgrunder som används förutom att eventuella ska-krav är uppfyllda. Vid köp av enklare varor och tjänster väger kriteriet lägsta pris högt. Vid köp av varor och tjänster av mer komplicerad art används kriteriet ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Med det avses, förutom priset, även en bedömning av bl.a. funktion, kvalitet, leveranstid och eventuellt uppfyllda bör-krav.
- Anbudstid. Med anbudstid avses tiden från det att förfrågan ställs genom direktanvisning eller annonsering till dess att anbuderna ska vara inkomna till leaderkontoret. Ett anbud som inkommit för sent får inte prövas.
- Information om offentlighetsprincip och sekretess. Leader Vättern lyder under svensk offentlighetsprincip och handlingar som inkommit är att betrakta som offentlig handling. En leverantör kan begära sekretess rörande vissa uppgifter i sitt anbud, om leverantören anser att utlämnande av dessa uppgifter skulle innebära skada om dessa uppgifter blev offentliga. Sekretessprövning ska alltid göras innan sådana uppgifter/anbud lämnas ut som offentlig handling.

Dokumentation och diarieföring

Det är viktigt att föreningen följer de avtal som ingåtts samt har översikt över huruvida direktupphandlingsgränsen för något kostnadsområde riskerar att uppnås. Därför är det viktigt att såväl ingångna avtal som processen för hur de ingicks dokumenteras.

I de fall där det finns utskickade förfrågningsunderlag ska dessa ingå i dokumentationen av köpet jämte eventuellt avtal och blanketten ”Dokumentation av direktupphandling”.

I de fall där konkurrensutsättning skett på annat sätt än inkomna anbud/offerter ska dokumentation av köpet innehålla eventuellt avtal samt blanketten ”Dokumentation av direktupphandling”.

Ovan nämnd dokumentation ska arkiveras av leaderkontoret.

Återkoppling till anbudslämnare

I de fall där konkurrensutsättningen skett genom inkomna anbud/offerter ska tilldelningsmeddelande skickas per e-post till samtliga anbudsgivare. Tilldelningsmeddelandet ska ge tydlig information vilken leverantör som antagits och på vilka grunder.